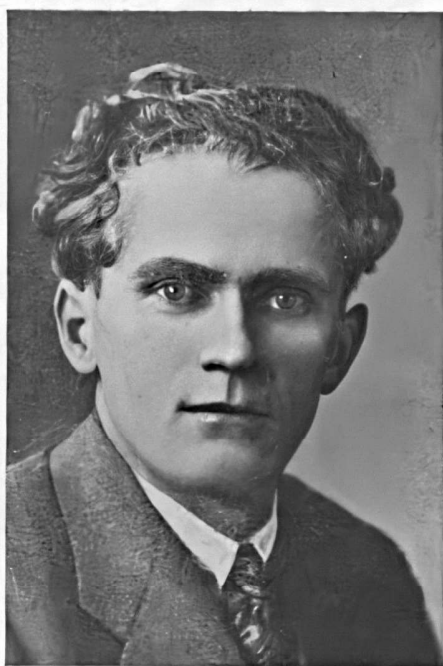

Kdo byl kdo v Miletíně a okolí

Josef Kulhánek

Obecní volby v červnu 1938 probíhaly v napjaté atmosféře očekávání konfliktu se sousedním Německem. Od 21. května stály československé bezpečnostní složky a mobilizovaná armáda na hranicích, a teprve ve volebním týdnu byla pohotovost a ostraha hranic zrušena. Celé léto se pak neslo ve znamení národních manifestací, táborů lidu, branných cvičení a dalších akcí, demonstrujících odhodlání bránit republiku.

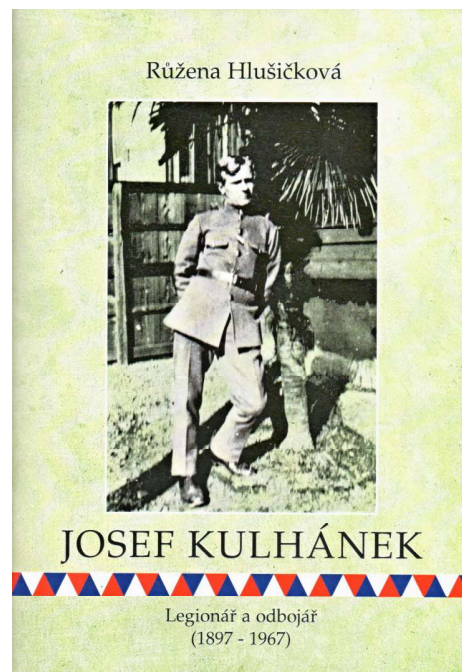
Miletínské zastupitelstvo se původně dohodlo, že za těchto okolností se volby konat nebudou a každé straně zůstane stejný počet mandátů jako dosud. Krátce před volbami se však přihlásilo nové volební uskupení a volby se tak musely řádně konat. Stalo se tak v neděli 12. června a volby nepřinesly žádné překvapení. Dva mandáty získala strana dosavadního starosty Jaroslava Konopáče (strana živnostensko-obchodnická), dva strana Národního sjednocení (bývalá pravicová Národní demokracie), po

třech mandátech získali lidovci a Strana místní domoviny a majitelů domků. Výrazně levicové strany (sociální demokraté a nově vzniklá strana) zcela propadly. Jednoznačným vítězem voleb se tak stali národní socialisté s osmi zastupiteli. Z jejich středu byl 14. července zvolen nový starosta, trafikant z Miletína čp. 20 Josef Kulhánek. Náměstkem byl zvolen zástupce „domkařů“ František Pišl z Trotinky.

Asi není náhodou, že v tak vypjaté době byl starostou zvolen bývalý ruský legionář a válečný hrdina, člověk vynikající svojí vůlí, vytrvalostí, čestností a upřímným vlastenectvím, které měl ve svém životě mnoho příležitostí prokázat.

Josef Kulhánek se narodil pravděpodobně 25. února 1897 (datum se v různých pramenech liší, sám uváděl obvykle 26. únor) v Úhlejově-Brodku čp. 46 jako druhorozený syn domkaře a tkalce Jana Kulhánka a Marie Jáklové. Rodina žila z malého hospodářství a domácího tkalcovství jako tehdy desítky jiných, nouzí netrpěla. Josef vychodil obecnou školu a poté nastoupil do miletínské Goldschmidtovy tkalcovny. Sebevědomý, ctižádostivý, společenský, s hustou křtící plavých vlnitých vlasů, byl prostě nepřehlédnutelný. Kamarádi mu přezdívali „brodecký furiant“.

Osmnáct let mu bylo na jaře 1915. Záhy musel k odvodu, v říjnu rukoval k náhradnímu praporu jičínského 11. zeměbrance pluku a již v listopadu odjížděl na ruskou frontu. Svoje válečné zážitky později podrobně popsal, výběr z nich publikovala historička Růžena Hlušičková. Klíčovou je skutečnost, že v nepříteli disciplinovaném rakouském vojákovi Josefu Kulhánkovi rychle uzrálo rozhodnutí

přejít do ruského zajetí, což se mu také na počátku července 1916 podařilo.

Se zajateckými transporty se dostal až do Petrohradu, kde pracoval v továrně na svíčky. Vrozené organizační schopnosti a znalost ruštiny (jazyky se učil rychle, v té době se již domluvil německy i polsky, později se učil dokonce japonštinu) jej přivedly do čela místní české komunity. V prosinci si podal přihlášku do „České družiny“, do legií byl přijat v květnu 1917 v Kyjevě. V září téhož roku se stal příslušníkem a instruktorem 5. roty 6. střeleckého pluku „Hanáckého“. V jeho řadách se zúčastnil mj. bojů u Bachmače, kde utrpěl zranění zad. Ještě nedoléčený však spěchal zpět ke své jednotce, čímž si založil na budoucí celoživotní zdravotní obtíže.

V létě 1918 Kulhánek osvědčil své schopnosti při plnění zvláštního tajného úkolu.

Pokračování na str. 13

V přestrojení byl tehdy poslán do Vladivostoku, aby předal československému velení zprávu o situaci na Transsibiřské magistrále, po které se legionářské pluky pomalu probíjely na východ. Po dobrodružném putování svůj úkol beze zbytku splnil. Později se ještě zúčastnil menších bojů s bolševiky, než byl pro vleklé onemocnění průdušek v říjnu 1918 zproštěn služby a odeslán na rekonvalescenci do Japonska. Zde pobyl čtyři měsíce, načež mu byl umožněn návrat domů. V únoru odplul z Vladivostoku západní trasou a o Velikonočních 1919 dorazil do Prahy.

Do služby se již nevrátil, záhy se projeví důsledky zranění od Bachmače a skončil na půl druhého roku ve vojenské nemocnici v Josefově. Nemocnici opustil již jako 75% válečný invalida, a tak se v roce 1921 vrátil hospodařit domů do Brodku (otec zemřel v roce 1920, matka v roce 1937). A také se oženil: během léčení v Josefově se seznámil s ošetřovatelkou Barborou „Betou“ Matějkovou, rozenou Sedláčkovou (1886-1965). Poté, co v roce 1922 ovdověla, se sblížili ještě víc a v dubnu 1924 uzavřeli civilní sňatek. Děti však neměli, teprve po druhé světové válce si vzali do pěstounské péče osiřelého chlapce.

V roce 1933 získal Josef Kulhánek, jako válečný invalida, koncesi na prodej tabáku a zřídil si trafik v Miletíně čp. 20. Tam měl také pronajatý byt, kde většinou s Betou bydleli. Kulhánek byl stále společensky a politicky aktivní, v Miletíně tak měl ke všemu dění přece jenom blíž, než na Úhlejově. Byl také členem Československé strany národně socialistické, za kterou úspěšně kandidoval v roce 1935 do okresního zastupitelstva a v červnu 1938 i do zastupitelstva miletínského.

Jako starosta musel řešit hned od

počátku složité úkoly spojené se záříjovou mobilizací a pomnichovským odstoupením Sudet Německu, kdy se Miletín stal přes noc pohraniční obcí. Ráno 15. března 1939 pak vešel jako jeden z prvních do kontaktu s německými okupačními jednotkami. Všechny tyto události osobně velmi těžce nesl, od samého počátku se proto spolu se svými známými z řad armády a bývalých legionářů zapojil do protiněmeckých aktivit. Nejprve prostřednictvím letáků, později šířením a vydáváním ilegálního časopisu V boj (1939-1940). Zároveň spolupracoval s odbojovou organizací Obrana národa a podílel se i na přípravách ozbrojeného povstání, včetně opatřování a ukrývání zbraní.

Jako starosta byl však příliš na očích, proto se neúspěšně pokusil ještě před koncem roku 1939 funkce zbavit. Odvolán byl však až v květnu 1941, kdy byli všichni bývalí legionáři odstraňováni z veřejných funkcí. Funkci předal Františku Pišlovi, který ji poté jako úřední pověřenec vykonával až do osvobození v květnu 1945.

Počátkem roku 1942 gestapo konečně částečně rozkrylo síť vydavatelů a kolportérů časopisu V boj (který však již téměř dva roky nevycházel) a 20. března 1942 provedlo rozsáhlé zatýkání v Hořicích. Přijeli si i pro Kulhána a odvezli do Hradce Králové. Tam jej čekalo dvouměsíční martyrium tvrdých výslechů a bití, kterým však odolával až do svého transportu do Terezína. Nikoho neprozradil.

Věznem terezínské Malé pevnosti byl Josef Kulhánek do února 1943. Zde si vytrpěl mnoho zimy i hladu, často byl přímým i nepřímým svědkem týrání a surového zacházení s vězni. A co hůř, těžké podmínky opět podlomily jeho zdraví. Následky starého zranění z legií a týrání na ges-

tapu v Hradci mu přinesly stupňující se bolesti zad a necitlivost nohou, které pomalu přestával být schopen ovládat. V takovém stavu byl spolu s dalšími vězni náhle převezen do věznice v Budyšíně, kde měl čekat na soud. Tam si sáhl až na dno svých sil, prakticky ochrnl, přestal komunikovat a ani pobyt na ošetřovně mu neulevil, neboť jej tamní lékař považoval za duševně chorého.

Život mu zachránila vytrvalost manželky Bety, která za pomoci úplatků a známých dosáhla u soudu přerušování vazby ze zdravotních důvodů. V dubnu tak mohl být propuštěn a odvezen zpět do Protektorátu, aby se 2. května 1943 dostal až do hořické nemocnice. Vyšetřování bylo prozatím zastaveno, gestapo jej však stále vedlo v patrnosti a jeho stav bedlivě sledovalo.

V nemocnici zůstal Josef Kulhánek až do konce války. Neustále byl v kontaktu se svými známými a spolupracovníky z odboje a nepřímo se tak podílel i na květnovém povstání, mj. svou schopností domluvit se německy a rusky.

V polovině května 1945 se vrátil domů, z lůžka však již nikdy nevstal, ochrnut zůstal až do konce života. S manželkou žil dál na Brodku, ve zděném domku postaveném na místě původní rodné chalupy. S poválečnými poměry se nikdy nesmířil. Jedině snad díky svému špatnému zdravotnímu stavu neměl s novým režimem vážnější potíže. Přesto jej údajně sledovala Státní bezpečnost.

Manželku přežil o dva roky, zemřel 23. prosince 1967. Jeho zpopelněné ostatky jsou uloženy na miletínském hřbitově v hrobě č. IV/38.

Jan Hlavatý